

PRAKTICKÉ ZKUŠENOSTI S APLIKACÍ NOVELY STAVEBNÍHO ZÁKONA NA STAVBÁCH PLYNÁRENSKÝCH ZAŘÍZENÍ

Dagmar Ledererová

Příspěvek je zaměřen na ty změny zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění zákona č. 350/2012 Sb. (dále jen SZ), které mají nejvýznamnější dopad na stavby plynárenských zařízení (dále jen PZ).

Naše zkušenosti jsou za krátkou dobu platnosti novely SZ limitovány tím, že příprava prakticky všech staveb realizovaných v letošním roce probíhala v době

platnosti předchozí právní úpravy SZ. V následující tabulce jsou uvedeny pro nás nejdůležitější změny stavebního zákona a k nim je připojena formou ko-

mentáře naše dosavadní zkušenost či náš pohled, a to zejména z pohledu plynárenských distribučních společností.

Změny SZ dotýkající se staveb PZ	Plynárenský pohled
Oblast územního plánování	
<ul style="list-style-type: none"> Podle § 42 odst. 6 SZ může „oprávněný investor“, tj. vlastník, správce nebo provozovatel technické infrastruktury podat na příslušný krajský úřad návrh na aktualizaci zásad územního rozvoje z důvodu rozvoje veřejné dopravní nebo technické infrastruktury. Na základě toho kraj bezodkladně rozhodne o aktualizaci zásad územního rozvoje a jejím obsahu. Ve fázi řízení o zásadách územního rozvoje může mj. dotčený vlastník, správce nebo provozovatel veřejné dopravní nebo veřejné technické infrastruktury (oprávněný investor) podat námitky proti návrhu zásad územního rozvoje. Námitky s odůvodněním a vymezením dotčeného území lze uplatnit do 7 dnů ode dne veřejného projednání. (§ 39 odst. 2). Ve fázi řízení o územním plánu může „oprávněný investor“ podat námitky proti jeho návrhu (§ 52 odst. 2). 	<ul style="list-style-type: none"> Do zásad územního rozvoje budeme prosazovat zejména strategické plynárenské stavby, za něž považujeme: <ul style="list-style-type: none"> stavby vysokotlakých plynovodů v tlakové hladině nad 40 bar ve všech dimenzích (plynovody přepravní soustavy); stavby vysokotlakých plynovodů do 40 bar (plynovody distribuční soustavy) v délce alespoň 5 km a o průměru 200 mm); stavby nových zásobníků zemního plynu nebo rozšíření kapacity a výkonu stávajících zásobníků. S ohledem na dlouhodobé plánování našich staveb nepředpokládáme, že budeme ve větším měřítku podávat návrhy na aktualizaci zásad územního rozvoje – spíše výjimečně v případě zcela nového záměru, protože to pro realizaci našich staveb není podmínkou a ani to jejich přípravu významně neurychlí. Z důvodu velkého počtu obcí nejsme schopni podchytit všechny změny územních plánů – zde bychom uvítali jednotnou platformu jejich uveřejňování.

Oblast umístování staveb	
<ul style="list-style-type: none"> Podle § 78a odst. 1 může stavební úřad uzavřít se žadatelem veřejnoprávní smlouvu o umístění stavby, která nahradí územní rozhodnutí. Veřejnoprávní smlouvu nelze uzavřít v případě záměru, pro který bylo vydáno stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí. 	<ul style="list-style-type: none"> Přestože stavby distribuční soustavy až na výjimky nepodléhají posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí, prozatím nepočítáme s využitím institutu veřejnoprávní smlouvy při umístování našich staveb.
<ul style="list-style-type: none"> Výměna vedení technické infrastruktury, pokud se nemění její trasa a nedochází k překročení hranice stávajícího ochranného nebo bezpečnostního pásma, si nevyžaduje rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas (§ 79 odst. 2 písm. s). 	<ul style="list-style-type: none"> Jde o zásadní ustanovení, které nám umožní urychlit zejména ve městech obnovu naší distribuční sítě, do níž distribuční společnosti skupiny RWE investují stále větší a větší prostředky přesahující 3 miliardy Kč. Počítáme s tím, že podle tohoto ustanovení, tj. bez jakéhokoliv veřejnoprávního úkonu ze strany stavebního úřadu, postavíme asi 1/3 z celkového počtu téměř 1 000 všech našich staveb, které zpravidla ročně realizujeme. Zdaleka ale ne všude lze provádět výměnu plynovodů ve stejné trase (neodpovídající odstupové vzdálenosti vůči ostatním inženýrským sítím nebo vůči objektům podle stávajících předpisů). Je to také náročnější na organizaci výstavby i technologicky z důvodů co nejkratší doby přerušení dodávky plynu.
<ul style="list-style-type: none"> V řízení s velkým počtem účastníků se oznámení o zahájení územního řízení a další úkony v řízení doručují žadateli, dotčeným obcím, dotčeným orgánům, ale nově i vlastníkům pozemků nebo stavby, na nichž má být stavební záměr uskutečněn jednotlivě (§ 87 odst. 1). 	<ul style="list-style-type: none"> U liniových staveb vysokotlakých plynovodů, které jsou dlouhé několik desítek kilometrů, je velkým problémem doručování oznámení o zahájení územního řízení jakož i další úkony v řízení všem vlastníkům pozemků jednotlivě, protože jich jsou řádově tisícovky. To způsobí významné prodloužení lhůty pro doručování, a tím také celého průběhu územního řízení v důsledku nutnosti určení opatrovníků, v případech nemožnosti doručit oznámení o zahájení řízení účastníkům řízení (např. neprojednaná dědictví apod.).
<ul style="list-style-type: none"> Územní rozhodnutí o umístění stavby, změně využití území, změně vlivu užívání stavby na území, a o dělení nebo scelování pozemků platí 2 roky ode dne nabytí právní moci, nestanoví-li stavební úřad v odůvodněných případech lhůtu delší, nejdéle však 5 let (§ 93 odst. 1). 	<ul style="list-style-type: none"> Prodloužení doby platnosti územního rozhodnutí v odůvodněných případech až na pět let se uplatní především u dlouhých staveb vysokotlakých plynovodů, u nichž je časově velice náročné majetkoprávní vypořádání s vlastníky pozemků, přičemž se musí počítat i s relativně vysokým počtem vyvlastňovacích řízení – aby se nemuselo žádat o jeho prodloužení, což by dále komplikovalo proces přípravy stavby.
<ul style="list-style-type: none"> Protože stavby vedení přepravní nebo distribuční soustavy plynu a související technologické objekty jsou uvedeny v § 103 SZ, lze pro ně namísto územního rozhodnutí vydat územní souhlas, pokud je záměr v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše, poměry v území se podstatně nemění a záměr nevyžaduje nové nároky na veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu. Územní souhlas nelze vydat v případech záměrů posuzovaných ve zjišťovacím řízení, nebo pro které bylo vydáno stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí (§ 96). 	<ul style="list-style-type: none"> Ačkoliv převážná část našich staveb se nachází v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše, přičemž nevyžadují posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí, žádost o územní souhlas podáváme pouze u staveb regulačních stanic, které se realizují zpravidla na našem pozemku. Většímu využití tohoto institutu brání to, že se k žádosti musí přikládat souhlasná závazná stanoviska dotčených orgánů, což je časově náročné na zajištění – musejí se opakovaně kontaktovat.

Oblast povolování a provádění staveb	
<ul style="list-style-type: none"> • Stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu nevyžadují vedení přepravní nebo distribuční soustavy plynu a související technologické objekty, včetně systémů řídicí, zabezpečovací, informační a telekomunikační techniky, s výjimkou budov (§ 103 odst. 1 písm. e) bod. 6). 	<ul style="list-style-type: none"> • Toto nové ustanovení má pro nás z celé novely SZ jednoznačně největší přínos, protože se díky němu zkrátí doba přípravy staveb přepravní a distribuční soustavy. Na rozdíl od těchto staveb si stavby zařízení zásobníků plynu, a to i plynovody nebo související technologické objekty, vyžadují stavební povolení, přičemž jde o zcela identické nebo obdobné stavby, jakými jsou plynovody a související technologické objekty přepravní nebo distribuční soustavy – toto by se mělo v budoucnu napravit.
<ul style="list-style-type: none"> • Dojde-li během provádění stavby ke změně českých technických norem nebo jiných technických předpisů, podle nichž byla zpracována dokumentace nebo projektová dokumentace, posuzuje se stavba podle těch předpisů, které platily v době, kdy byla dokumentace nebo projektová dokumentace zpracována (§ 119 odst. 3). 	<ul style="list-style-type: none"> • Protože se díky technologickému pokroku poměrně často mění všechny možné druhy technických předpisů, podle nichž naši projektanti zpracovávají příslušnou dokumentaci, vítáme toto zcela logické ustanovení, které proti předchozí právní úpravě jednoznačně upravuje podmínky při posuzování změn technických předpisů.
Oblast užívání staveb	
<ul style="list-style-type: none"> • Podle § 119 odst. 1 lze dokončenou stavbu, popřípadě část stavby schopnou samostatného užívání uvedenou v § 103 odst. 1 písm. e) bod 4–8 (tj. i stavby vedení přepravní nebo distribuční soustavy plynu) užívat na základě oznámení stavebnímu úřadu nebo kolaudačního souhlasu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stavby vedení přepravní nebo distribuční soustavy plynu, které nevyžadují zkušební provoz (naprostá většina) by dle našeho názoru mohly být užívány na základě oznámení stavebnímu úřadu, aniž by byl nutný kolaudační souhlas z následujících důvodů: <ul style="list-style-type: none"> – jde o stavby, na něž se nevztahuje § 122 odst. 1, protože jejich vlastnosti budoucí uživatelé ovlivňují od samého začátku až po jejich uvedení do provozu (podmínky připojení, zpracování technickoekonomického zadání stavby, odsouhlasení všech stupňů dokumentace, dozor investora/ budoucího provozovatele ve fázi realizace stavby, převímka stavby); – provozovateli a zároveň uživateli těchto staveb jsou na základě zákona č. 458/2000 Sb. (energetický zákon) provozovatel přepravní soustavy, resp. provozovatelé distribuční soustavy, protože tyto stavby jsou součástí přepravní soustavy, resp. distribuční soustavy. Jejich prostřednictvím poskytují službu přepravy plynu, resp. službu distribuce plynu, a to na základě smlouvy o přepravě plynu, resp. smlouvy o distribuci plynu.
Další změny SZ s dopadem na plynárenství	
<ul style="list-style-type: none"> • Dle § 155 odst. 1 jsou stavební podnikatelé, stavbyvedoucí, osoby vykonávající stavební dozor, autorizovaní inspektoři, stavebníci a vlastníci staveb povinni bezodkladně oznamovat příslušnému stavebnímu úřadu a ministerstvu výskyt závady, poruchy nebo havárie stavby a výsledky šetření jejich příčin, došlo-li při nich ke ztrátám na životech, k ohrožení života osob nebo zvířat nebo ke značným majetkovým škodám. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stanovenou povinnost jsme zapracovali do interního předpisu distribučních společností skupiny RWE „Havarijní plán“, kde je uveden i formulář pro oznamování takovýchto událostí.
<ul style="list-style-type: none"> • Vlastník technické infrastruktury je oprávněn požadovat na žadateli o informace o této infrastruktuře úhradu nákladů spojených s poskytnutím požadovaných údajů, nejvýše však do výše nákladů na pořízení jejich kopií, nosičů dat a nákladů na doručení (§ 161). 	<ul style="list-style-type: none"> • Tuto možnost úhrady našich nákladů zatím nevyužíváme a v nejbližším období s tím ani nepočítáme, protože je neefektivní vymáhat malé částky v případě nezaplacení příslušné položky.

Hodnocení novely stavebního zákona z pohledu plynárenství: celkově velice pozitivní, ale již identifikujeme určité podněty ke zlepšení.

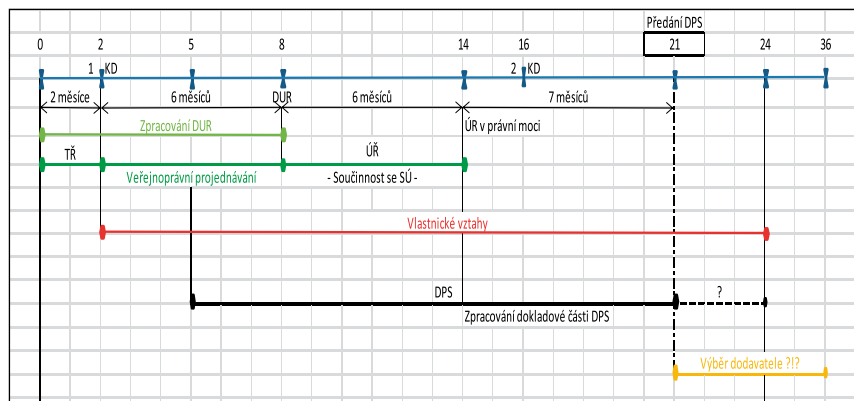
Pro lepší pochopení problematiky přípravy staveb plynovodů je na následujícím obrázku uvedena modelová časová osa projektové přípravy typické stavby plynovodu, z níž jsme vycházeli při rozhodování o přístupu ke způsobu řešení dokumentace staveb PZ:

- slouží pro výběrová řízení a zadávání zakázky;
- dodavatel podle ní realizuje stavbu;
- je k dispozici stavebnímu úřadu pro případnou kontrolní prohlídku stavby;
- po zanesení případných změn plní funkci dokumentace skutečného provedení stavby.

Jednotlivé druhy dokumentací mají stanoven přesný a podrobný rozsah a obsah konkretizovaný na stavby jednotlivých

mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Stanoviska-a-metodiky/Uzemni-rozhodovani-a-stavebni-rad/Methodicka-pracovni-pomucka-odboru-stavebniho-radu ;

- platí od cca poloviny roku 2011.
- Za krátkou dobu své existence prokázala svoji opodstatněnost – napomáhá ke sjednocení přístupů stavebních úřadů k umístování, povolování a užívání jednotlivých druhů staveb PZ.

- V současné době probíhají mezi Českým plynárenským svazem, který je nezávislým sdružením firem a odborníků působících v plynárenství plnicím integrační roli v oboru a MMR jednání, jejichž cílem je aktualizace výše uvedené pracovní pomůcky v návaznosti na novelu stavebního zákona (jednání se rovněž účastní i zástupci Ministerstva průmyslu a obchodu, jakožto jiného stavebního úřadu, který má pravomoc stavebního úřadu i pro stavby zařízení pro přepravu plynu a zařízení pro uskladňování plynu s výjimkou pravomoci ve věcech územního rozhodování).
- Součástí metodiky bude tabulka s typickými druhy staveb plynárenských zařízení ilustrující, v jakém režimu a na základě čeho se umísťují, povolují a užívají.
- Je reálný předpoklad, že aktualizovaná metodika bude zveřejněna na webových stránkách MMR do konce tohoto roku.

Implementace novely vyhlášky č. 499/2006 o dokumentaci staveb v interním předpise distribučních společností skupiny RWE:

Pro stavby PZ jsou nově zpracovávány pouze dva stupně dokumentace:

- **Dokumentace pro vydání rozhodnutí o umístění stavby** – slouží pouze pro potřeby stavebního úřadu, její rozsah je minimalizován tak, aby se co nejdříve získalo územní rozhodnutí/územní souhlas – to je podmínkou pro zahájení vyvlastňovacího řízení, které bude nutno využívat ve stále větším rozsahu.
- **Projektová dokumentace pro provádění stavby:**
 - navazuje na dokumentaci pro vydání rozhodnutí o umístění stavby tak, že využívá její jednotlivé části;

vých druhů plynárenských zařízení. Rozsah jednotlivých částí musí odpovídat druhu a významu stavby a podmínkám v území.

Přínos novely výše uvedené vyhlášky vidíme především ve sjednocení členění jednotlivých druhů dokumentací a v jednoznačném stanovení jejich obsahu.

Metodika MMR pro stavby plynárenských zařízení:

- Stávající „**Metodická pracovní pomůcka Odboru stavebního řádu Ministerstva pro místní rozvoj ČR pro oblast výkladu pojmů v plynárenství a vztahu mezi energetickým a stavebním zákonem**“:
 - je zveřejněna na webových stránkách MMR na adrese <http://www.mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Stanoviska-a-metodiky/Uzemni-rozhodovani-a-stavebni-rad/Methodicka-pracovni-pomucka-odboru-stavebniho-radu> ;

*Ing. Dagmar Ledererová
ředitelka úseku výstavby sítí
RWE Distribuční služby s. r. o., Brno*

ENGLISH ABSTRACT

Practical experience of the application of the amendment to the Building Act in gas facility constructions, by Dagmar Ledererová

This article is focused on alterations to the 183/2006 Building Act as amended by Act 350/212 which most significantly affect constructions of gas facilities.